

SLOVENEK

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . K 50.—
za en mesec . . . „ 4.50
za Nemčijo odoletno . . . „ 55.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 80.—

V Ljubljani na dom

za celo leto naprej . . . K 48.—
za en mesec . . . „ 4.—
V pravi prejemni mesec . . . „ 3.50

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . K 10.—
za Nemčijo odoletno . . . „ 12.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 15.—

Inserati:

Enostolpna petstvarica (50 mm široka in 3 mm visoka ali njeno protor)

za enkrat . . . po 50 v
za dva- in večkrat . . . „ 45 „
pri večjih naročilih primerov popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:

Enostolpna petstvarica K 1.—
Izhaja vsak dan izvenredno delje in praznike, ob 3. uri pop. Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nevrnjenost pisma se ne sprejema. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 25.511, bozn.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 50.

„Stara, dobra Avstrija...“

Tudi Hussarek je govoril nemškimi časniki. To je oni Hussarek, o katerem pripovedujejo, da pripravlja korenito reformo ustave in svrhu federalizacije monarhije. Govoril je o »stari dobri Avstriji«, ki je »zvesta zaveznica in bojna tovarišica mogočne nemške države«. O Avstriji, ki ima mirno vest pred svetom glede svoje notranje sestave, o državi, kjer so vse narodnosti enakopravne, kjer imamo enakopravnost zajamčeno v členu XIX. državnih osnovnih zakonov, ki stoji pod varstvom državnega sodišča. Ni pa povedal, da je ta člen samo na papirju, kakor nam priča ravno naše dežele, predvsem pa Koroška, kjer nočeta deželni šolski svet in deželni odbor ničesar vedeti o kakem členu XIX. in ignorirata vse sklepe državnega sodišča. Pač pa je trdil, da je beseda o »zatiranih narodih« v tej »dobri stari Avstriji« le prazna fraza. To si upa trditi Hussarek, ki še vedno vzdržuje Seidlerjev sistem persekucij proti Jugoslovanom in nam je odpravil zborovalno svobodo, medtem ko smejo Nemci na naših tleh nemoteno hujskati. Dokazoval je, kako visoko je razvito češko šolstvo in češka kultura, kako so avstrijski Italijani z vsem preskrbljeni, zamolčal pa je previdno, kako je s šolstvom pri nas Slovincih, Hrvatih in Srbih, da nimamo dosedaj še nobene res slovenske kompletne državne gimnazije, da je 120.000 koroških Slovencev brez vsake državne in deželne šole. — O tem naj bi govoril nemški časnikiar Hussarek, pa govoril naj bi o številnih internacijah, konfincijah in obsodbah nedolžnih naših ljudi, ne pa metati pesek v oči.

Končno je povdaril Hussarek, da hoče spoštovati pravice in ustavo deželne ograde krone in varovati misel enotnosti države. Omenil je oni »avstrijski element«, katerega srčna, iskrena želja je predvsem bratska zveza z nemško državo. In zaključil je s slavošpevom na nemški duh in nemško delo.

Po tem govoru smo na jasnem, da nimamo tudi od Hussareka ničesar pričakovati, da ni naš ministrski predsednik mož, ki bi razumel resnost položaja. Nemška hegemonija mu je maksima. Čas pa hiti naprej, razmere v monarhiji tako kriče po preosnovi, popolnem preobratu, Hussarek pa govori le o »stari dobri Avstriji«.

In tako vlado naj Jugoslovani podpišamo!

Dunaj, 11. septembra. Zastopniki časopisa iz Nemčije so bili danes gostje ministrskega predsednika barona pl. Hussareka, ki je govoril med pojedino sledeči govor.

Posebno me veseli, ker pozdravljam goste iz zvezne Nemčije v imenu avstrijske vlade. V okviru velikih svetovnih dogodkov se pojavlja pač predvsem podoba avstrijske-ogrske monarhije kot zaveznice in oboroženega brata mogočne nemške države.

Pod vtisom silnih dogodkov na bojiščih vzhoda in zahoda, juga in severa, je pač stopila slika monarhije kot zaveznice Nemčije nekoliko v ozadje. Tako se je zgodilo, da naše države, kar moram žalibog priznati, niso vedno pravilno cenili v javnosti. Če bi ne imeli dobre vesti, bi se morali prav za prav bati tako mnogobrojne poseta zastopnikov časopisa, ker se je o Avstriji in, smem pristaviti, tudi o njenih vladah marsikaj pripovedovalo. Toda vašega obiska nismo pričakovali v skrbeh, marveč odkritosrečno smo se ga veselili, ker smo v prijetnem položaju, da vas iznenadimo. Res je, da smo doživeli mnogo poskusov ščuvanja, toda mirno lahko rečem, da je moč avstrijske državne misli tako silna, da premagava lahko vse te poskuse in da bo naše zdravo telo samo odstranilo vse strupene snovi iz sebe.

Med najpotrebnejše elemente spada gotovo tudi sposobnost, da se prilagodimo potrebam časa in o teh bi posebno rad spregovoril v vašem krogu besedo. Med mislimi, ki jih vedno zopet razglajam v sovrznanem taboru z namenom, da ka-

le vodo, je fraza o zatiranih narodih in o potrebi njih osvobodjenja potom pravičnega miru. Kako izgleda zatiranje v resnici? Ali je avstrijska država morebiti delala nasproti kakemu svojim plemen irsko politiko ali zavirala njih razvoj, kakor je delala caristična Rusija? Dovolite predvsem, da opozarjam na našo ustavo. Obstojata li morebiti kako druga država, ki jo, kakor našo sestavlja več narodov ki je tako odločno vseskozi sprejela misel enakopravnosti vseh plemen v svojo listino, kakor se je to zgodilo v členu XIX. naše državne postave o ustavi? Ta enakopravnost je zavarevana po najvišjem sodišču; to ni prazen papir. Avstrijski narodi so se najsvobodnejše in, lahko trdim, najsijajnejše razvijali v varstvu državne postave o ustavi. Nima li češko ljudstvo šolstva od najnižjih stopinj do svojih šol, akademije, ki stoji na viški kulture, ki je v svojih uspehih enakovredno z nemškim šolstvom? Državna uprava odločno skrbi tudi za manjše narodne plemene, ki niso tako strnjeni. Navajam zgled iz mojega prejšnjega delovanja kot naučni minister. Za parlament sem primerjal šolstvo Italijanov v Avstriji in v kraljevini Italiji. Pokazalo se je, da so imeli avstrijski Italijani sedemkrat več srednjih šol in veliko več ljudskih šol in da je število analfabetov pri nas nesorazmerno manjše nego v Italiji. (Seveda, avstrijska vlada je podpirala italijansko šolstvo proti — Slovincem in Hrvatim. Op. ur.) Tako se godi pri nas zatiranim narodom.

Gotovo je, da bo korakala bodočnost po poti ki bo marsikateri ustavni element države narodov še bolj poudarjala kakor se to godi že zdaj. Pri takem razvoju se bosta morali opazovati dve temeljni črti: spoštovati se morajo pravice in ustava dežela ograde krone in varovati se mora misel enotne države. Pomlajena Avstrija bo krepka Avstrija. Kot načelnik avstrijske vlade nisem smel opustiti da sem opozarjal na ta element avstrijstva, ki je večkrat skrit daljnemu opazovalcu, a ki je le temeljni steber naše zgodovine in naše politike.

Tako avstrijstvo danes tem bolj naglašam, ker mu je pred vsem pri srcu bratska zveza z Nemčijo. Tisočletna povestnica nas je zvezala. Nemški duh, nemško delo sta ustvarila v vzhodni marki kulturno delo, ki je odprlo obsežne dežele in rodilo bogat sad. Blagodejna zveza nemštva in avstrijstva ostani tudi v bodoče, tesni stiki obeh kulturnih krogov naj se vedno bolj razvijajo. Odličan del pri tem delu gre časnikarstvu, kateremu napijam.

S. K. S. Z.

ŽENSKO VPRAŠANJE.

(Ga. Ivanka Klemenčič.)
(Konec.)

Javno pravo in ženska.

Tako bi se bili dotaknili poglavitnih točk ženskega vprašanja s socialnega stališča. To vprašanje pa sega predvsem na javnopravno poprišče. Naš državljanski zakonik je do zadnjega časa vzporejal žensko z nedoraslimi in slaboumnimi. Ženska ni mogla postati niti varuh lastnega otroka, niti ni mogla podpisati javnih listin kot priča. Ako je mož umrl brez oporoke, ni imela skoro nikake pravice do njegove dedščine. Veliko tega so v drugem letu vojne potom § 14. izrečenili ženski v korist — ker je to pač zahteval javni interes. Veliko krivičnih določb je pa še ostalo in jih bo treba v bodoče popraviti. Stvar ženstva je, da v tem oziru formulira svoje zahteve.

Žensko vprašanje in politika.

Žensko vprašanje je končno v najtesnejši zvezi s politiko. Saj se vse naše javno in zasebno življenje ureja potom zakonodaje, potom upravnih in samoupravnih korporacij in oblasti, ki so ob sebi politične ali je pa pot do njih politična. Tako tudi vse, kar tiče ženske in njenega življenja, sega v območje politike.

Do zadnjega časa je veljalo in marsikje še velja načelo, da ženska ni za politiko in da politika ni za ženske.

Kako malo resnično je to, nam pričajo mnogoštevilne dobre in slabe žene, ki so imele velik vpliv na politiko svoje dobe, kakor nam pripoveduje zgodovina. Nesrečen je bil ta vpliv le tedaj, če se je morala ženska posluževati politike le tajno in neodgovorno; tedaj se je politika v ženskih rokah izpreverila v osebno intrigo, v zastrupljeno orožje.

Dočim so pa bili to le posamezni slučaji, so pa ženske splošno stopile v stik s politiko šele začasa narodnega prebujenja in demokratičnega gibanja. Stranke so jih pozvale na sodelovanje vsekakor samo v domačem strankarskem boju. Tudi pri nas. Zato se ne smemo preveč čuditi, če narodna in demokratična ideja med našim ženstvom tako dolgo nista prodrli globlje.

Šele veliko dr. Krekovo prosvetno delo med ljudstvom, ki je obsegalo prav posebno tudi žensko, in pa šola sedanje vojne, v kateri je ves svet napravil ogromen korak naprej v političnem spoznanju, je tudi ženstvo vsaj narodno vzbudila. In baš temu dejstvu se imamo Slovenci zahvaliti, da je velika Krekova misel: majniška deklaracija, prešla našemu narodu v kri in meso.

V javnem življenju se mora uveljaviti tudi ženski duh.

Svet napreduje v kulturi in pravičnosti. V tem nas sedanji grozni čas ne sme motiti; val, ki nas je pogreznil tako globoko, nas dvigne tem više in ponese tem dlje. Kakor pa človeštvo napreduje, tako vse bolj ceni in priteza duševne sile. Čim različnejše so te sile, tem boljše, ker le tako se je mogoče ogniti enostranosti v kulturnem razvoju.

Tako čimdalje bolj prihaja do veljave tudi ženski intelekt. Ta intelekt, ta genij je ves umerjen v eno samo smer: materinstvo. Dočim moški vse motri le s stvarnega stališča, se pa ženska oklepa osebnosti, vidi povsodi le človeka. Vsak zase sta moški in ženski duh enostranska in potrebujeata drug drugega v korekturo in izpopolnitev. Šele oba skupaj moreta najti zlato srednjo pot.

Pomislimo: ali bi se bili alkoholizem, javna nenravnost in militarizem tako strašno razpasli, ako bi bila ženska vedno soddoločevala v politiki? Ali ne bi bil znal materinski ženski genij boljše poskrbeti za sirote, reveže, bolnike in jetnike, za delavke in nedorasle po tovarnah in delavnicah, za revne matere in dojenčke, za ženske, ki so potrebne pravnega varstva proti moški brutalnosti, za ženske, ki so postale zločinke po kdove čigavi krivdi, pa se morajo zagovarjati pred moškim sodnikom, ki ženske ne razume, ne more razumeti? Ali ne bi bile šole, zlasti dekleške, boljše, ako bi imela pri njih uredbo besedo tudi ženska? Ali ni čudno, neumljivo, da ženska pri vsem tem doslej ni imela nobene besede in je še nima?

Bodi dovolj. Ženstvu gredo politične pravice. V tem oziru je v vseh kulturnih državah pot že jasno začrtana.

Jugoslovani stojimo, tako trdno upamo, tik pred veliko nalogo, da si nanovo uredimo svojo hišo — kot gospodarji in ne več tlačani. Glejmo, da bo pri tem vsem prišel do veljave tudi ženski intelekt, da bo ženski materinski genij dal pečat vsem uredbam, da se bo poleg trde moške roke povsodi poznala tudi mehka ženska roka. Le tako bo naša jugoslovanska država mil in svetel dom, ne pa neprijazna, mračna ječa.

Ženstvo se mora organizirati.

V ta namen je pa treba, da se ženstvo samo živo zave svoje velike naloge, se zanj vname in nanjo pripravi. Predvsem se mora ženstvo organizirati, strniti svoje moči, ustvariti si močno in ugledno zastopstvo na zunaj. Ta organizacija mora biti samo ženska, pod izključnim ženskim vodstvom. Ženske morajo najprej same med seboj priti na jasno, kaj hočejo, same morajo svobodno zavzeti stališče nasproti vsem vprašanjem, ki tičejo nje same in javnosti, katere del so. Pravico samoodločbe tudi za ženske!

Žensko glasilo.

Da bo pa moglo ženstvo svoje mnenje svobodno in neomejeno povedati in zastopati tudi v široki javnosti, mora imeti svoje lastno glasilo. Tudi glasilo mora biti v ženskih rokah in neodvisno.

Narodno-izobraževalna organizacija ženstva.

Toliko za najlastnejšo žensko stvar. V ostalem se pa mora naše ženstvo čutiti kot nerazdružen del celokupnega naroda in se nemudoma strniti z našimi splošnimi ljudskimi četami. Z njimi se mora uriti, z njimi iti v boj in na delo. V tem oziru je Matica naše ljudske izobrazbe, naša S. K. S. Z., že poskrbela. V njej sami in v posameznih naših izobraževalnih društvih se ustanove ženski odseki. Kakor mora vsaka zavedna ženska postati član naše ženske organizacije, tako mora vsaka zavedna, krščanska in narodno čuteča Slovenka biti član krajevne izobraževalnega društva. Tu budi ognjišče ženske samoizobrazbe in splošnega socialnega ter narodnega dela, žensko društvo pa rešuj, širi in zastopaj posebne ženske interese in načelna vprašanja, ki tičejo žensk.

Katoličanke naprej!

V vseh kulturnih narodih na svetu se ženstvo organizira v dosegu in obrambo svojih socialnih, javnopravnih in političnih pravic. V tem pa povsodi prednjači liberalno in socialnodemokratično ženstvo, dočim se katoliško, žal, kar ne upa svobodno na plan, marveč sledi naprednemu žensktvu nekako skrivoma, po ovinkih, iz ve like dalje.

Zakaj tako?

Kristusova cerkev je vendar osvoboditeljica ženske, njena najzvestejša zaščitnica, skozi vsa leta ženske duševne teme njena edina luč, v vseh težavah njena tolažba in njena moč — pa bi kristjani, pa bi zavedni katoličani ostajali zadaj, ko gre za pravno in socialno povzdigo ženstva? Pripadniki vere, ki v nebeski Kraljici tako visoko časti devico in mater, spadajo na čelo ženskemu gibanju.

Pomnimo: kdor hoče naprej, kdor si hoče zagotoviti prostor na solncu, ta mora nastopiti pogumno in odkrito. Življenje je boj: boj za obstanek, boj za etične cilje in večne ideale. Kdor hoče v tem boju obstati, ne sme biti bojazljivec in omahljivec. Pokažimo katoličani tudi v ženskem vprašanju in gibanju tistega širokega, vase zaupajočega duha kakor v politiki in znanosti. Tok časa se ne da zadržati — stopajmo z njim, da ne zaostanemo in nas drug ne pohodijo.

MLADENIŠKI (TELOVADNI) ODSEK S. K. S. Z.

Zboruje v prostorih šentpeterskega prosvetnega društva ob 9. uri dopoldne. Predsedstvo prevzame g. Smodelj iz Celovca. Ko dospe predsednik Zveze Orlov drž. in dež. poslanec dr. Lovro Pogačnik, predseduje on.

Prvi referent urednik »Mladosti« A. Komljanec poroča o sedanjem stanju orlovske organizacije in o nalogah, ki nas čakajo.

K resnim nalogam spada načelna vzgoja, naraščaj, glasilo, berilo, starejši bratje, katoliški značaj, stik s Hrvati, stik s Čehi, moralna vzgoja, premembe v organizaciji, ustroj, seje in razgovori, mikavnost v org., godba in njen dvojni učinek, kritika, papeško znamenje.

Predsednik dr. L. Pogačnik se ob zahvalnih besedah referentu spominja odsotnih in padlih delavcev v mladeniški organizaciji zlasti slavnega dr. Kreka. V klicu »slava« vstanejo navzoči. — Povdarja važnost mlad. glasila »Mladosti« med vojno, ki je omogočila, da se duševna nit v mladinskem gibanju ni pretrgala, ampak da moremo kar začeti in nadaljevati org življenje.

Drugi referent bogoslovni profesor dr. Josip Ličan razvije še nekatere dopolnilne misli. Meni zlasti goriške razmere, navade in razvade kakoršne so se bile

udomačile, pa tudi prednosti, ki bi jih naj bili tudi drugi deležni.

Najprej glede službe božje. Tu in tam zlasti po mestih so nastale velike razvade. Izostajajo in se ne udeležujejo božje službe. Orli naj bi pomagali zlo odpraviti in se večkrat korporativno udeležili službe božje. — Glej resolucije!

Moška mladina je pred vojsko ob nedeljah hodila v gostilne, vdajala se grdim plesom. Iskala je zabave in jo bo tudi pozneje. Mladenič, sam sebi prepustčen, premalo prevdara, kaj je dobro in ni. Orlovška organizacija naj poskrbi za pošteno zabavo in podučne izlete.

Za mlajše manjka zabavišč. Potikajo se, marsikaj slabega vidijo, zaidejo v izprijeno družbo. Izkušeni Orli naj bi postali na to reč pozorni.

Mnogo reči se da danes napraviti in popraviti samo z dobrodelnostjo. Mladeniči sami ne morejo iz lastnega veliko prispevati, pač pa sodelovati.

Vsem Slovincem bi mnogo koristili podučni izleti v primorske kraje, zlasti mladeničem. Videli naj bi morje, primorska mesta, slišali o pomenu vsega tega zaloge v te kraje podučne izlete pod vodstvom strokovnjakov za to in ono vprašanje.

Tretji referent iz Celovca urednik »Mira« vč. g. S. m. o. d. j. pojasni marsikaj, da postane jasno to in ono na Koroškem. Poroča o stanju mladeniške organizacije na Koroškem. Pred vojno lepo razvijajočo se mladeniško organizacijo je razbila vojna vihra, njeno vstajenje pa je onemogočilo preganjanje vsega slovenskega življa na Koroškem. Politična oblast na Koroškem prepušča tudi strokovna zborovanja in onemogoča tako vsako kulturno delovanje med ljudstvom. Edino, kar se danes zaenkrat na Koroškem na izobraževalnem polju more doseči, so uprizoritve gledaliških iger. Kljub vsem težavnim razmeram pa se mora naša mladeniška organizacija oživiti, da reši moško mladino, ki se ponekod vda v gostilniškemu življenju, zlasti kegljanju in kvartanju, ki je velika nevarnost za moralno naših bodočih mož.

Dr. Karol Verstovšek pošlje pismo. Prosi, da se mu pošljejo vsi sklepi in navsveti, da začnejo tudi na Štajerskem z delovanjem odsekov.

Debata.

Predsednik otvori debato. K besedi se oglasi g. Černivec: Kaj študiramo in kaj delamo? Zdej je marsičesa treba, česar prej ni bilo treba. Naraščaj vzgojiti je zelo potrebno, vendar ovire so. Prehuda vojaška stiska je rodila odpor zoper svako disciplino. Nevarnost je, da prežene antimilitaristični vzduh tudi potrebno disciplino. Manjka ljudi, ki bi pomagali delati za mladinsko vzgojo. Ožive naj orlovski večeri. — G. duhovni svetnik špiritual Stroj: Velika je važnost in velik je uspeh evharistične vzgoje. Pogosto sveto obhajilo je zvezano s pravim življenjem. Dobro bi bilo izbrati izjave iz izkušnje. Navaja zgled. Duhovni in učitelji naj skrbje za pogosto sveto obhajilo. Mladi naj večkrat skupno pristopajo. Morebiti naj bi tudi pri organizaciji obstojal poseben oddelek.

G. Urh: Oddajenost krajev in raztresenost otežuje na deželi evharistično vzgojo. Vendar prevdarnost in potrpežljivost vodi k uspehu. Skrb naj se za Marijine vrte. — G. T. o. m. a. z. in se pridružuje zlasti misli za skrb treznostne in čistostne vzgoje. — G. Majdič je delal pri organizaciji tudi med vojno. Težav z vzgojo mladeničev je veliko. Velika nadloga so izprijene ženske.

Pri debati se je še povdarjala vzgoja k varčnosti, o nekaterih vajah, ki naj se ne vpeljejo, dr. L. Pogačnik je omenjal pozornost pri Zvezi Orlov, da ne bi prišli odseki pod komando slabih častnikov in narednikov. — Z ozirom na 11. uro se debata prekine, ker začne ta čas drugi odsek.

Preden prebere referent resolucije, omenja dvojne direktiv. Z ozirom na Marijine družbe. Orlov. organizacija se jih veseli, ker skrbje v mladeničih za nadnaravno življenje za svetost. — Orel jim pomaga, ker jim pripravlja tla, in ker raznaša verskonravno popolnost v vse kulturno življenje.

Pri telovadcih, ki niso v orlovski organizaciji, odobruje Orel, kar imajo dobrega, v ostalem pa povdarja svoj katoliško kulturni značaj.

Resolucije S. K. S. Z. v mladeniškem odseku.

1. Da vzgojimo značajan rod, naj se znova pozivi orlovska organizacija, ker hoče mladeniče po katoliških načelih vzgajati za Boga in blagor naroda, s tem da pospešuje zdravje, znanje in zlasti krščansko krepost.

2. S. K. S. Z. poziva vse vzgojitelje, starše, duhovne, učitelje in vse, ki so tozadevno pomagati zmožni, naj razširijo orlovsko glasilo »Mladost« med mladeniči od 14. leta naprej.

3. Želeti je, da se Orli udeležijo večkrat korporativno službe božje v domači cerkvi.

4. Da se obvaruje mladina od nedeljskega pohajanja gostilen, naj se ji v nedeljo

popoldne poskrbi za pošteno zabavo, kak podučen izlet ali kako zanimivo predavanje.

5. Ustanove naj se v vsaki večji župnišči nedeljski rekreaciji, kjer se z igrami, izleti, telovadbo itd. zabava nedoletna mladina in odtrga vplivu izprijene družbe.

6. Orli naj se pritegnejo kolikor mogoče k sodelovanju pri dobrodelnih ustanovah.

7. Priporočajo se podučni izleti v primorje, kjer naj bi kak strokovnjak eno ali drugo partijo poljubno razložil vdeleženecem.

O nas in brez nas.

Mažari in Nemci rešujejo sedaj jugoslovansko vprašanje. Seveda vsak po svoje in brez nas. Zato se pogajajo. Pravijo, da hočejo končno veljavno rešiti jugoslovansko vprašanje, pri tem pa pač ne vprašajo, ali smo mi s tem zadovoljni in ali je taka »rešitev« tudi v korist same države in dinastije. V mažarski javnosti rastejo načrti o rešitvi jugoslovanskega vprašanja kakor gobe po dežju, toda vsi so izdelani tako, da ostanemo mi še nadalje hlapi Nemcev in Mažarov, brez vsakih pravic na svoji rodni grudi. Nas Slovence in Istro prepuščajo Nemcem, vse drugo naj pa požre nenasični mažarski imperializem. Tako razumevajo pravico samoodločbe.

Poglejmo mažarske načrte o »rešitvi« jugoslovanskega vprašanja! I. Hrvatski naj pripade Dalmacija (brez dubrovnškega, korčulanskega in kotorskega okraja), bosenska okraja Bihač in Travnik, zato pa mora Hrvatska odstopiti Ogrski tri slavonske županije. Na ta način bi dobila Ogrska tri slavonske županije, bosenska okrožja Banjaluko, Tuzlo in Sarajevo, celo Hercegovino in dalmatinske okraje Dubrovnik, Korčulo in Boko Kotorsko. S tem bi prišli Mažari zelo poceni do morja, Hrvati in Slovenci bi pa bili za vedno ločeni od balkanskega zaledja. II. Hrvatska dobi Dalmacijo in Bosno-Hercegovino, za odškodnino pa odstopi Ogrski tri slavonske županije, odreče se vsem pravicam do Reke in hrvatskih primorskih okrajev Sušak z mestoma Bakrom in Crikvenico, obenem pa odstopi 10—20 km širok pas ozemlja ob železniški progi Gjekenes-Reka.

III. Hrvatska in Slavonija posebej, Dalmacija posebej, Bosna in Hercegovina posebej, dobe avtonomijo v okviru krone sv. Stefana. Te se ne smejo združiti, nimajo nobenih skupnih zadev, a z »materjo-deželjo« (Ogrsko) občejujo potom posebnih ogrsko-hrvatskih oziroma ogrsko-dalmatinskih in ogrsko-bosenskih delegacij. Ta načrt je menda izdelal grof Karoly.

IV. Hrvatska dobi Dalmacijo, Bosno in Hercegovino, Ogrski pa odstopi pravico do Reke, hrvatsko Primorje (okraje Crikvenico, Sušak, Bakar) in okoli 60 kilometrov široki pas ozemlja ob kranjski meji. Tako bi prišla Ogrska do morja in razdelila Hrvate od nas Slovencev.

Povdarjamo, da živi na Ogrskem samo 8 milijonov (v resnici 5) Mažarov in nad 12 milijonov nemažarskih narodov.

Na Dunaju in v Budimpešti pa naj si zapomnijo, da delajo račun brez krčmarja. O naši lastni usodi bomo odločevali mi sami.

Finančni odsek.

V seji 11. t. m. je finančni odsek najprej rešil predlogo o davku na premož in jo v tretjem branju sprejel z 20 proti 17 glasovom. Za poročevalca v zbornici je bil izvoljen poslanec Kraft; poslanec Kuranda je izvolitev odklonil.

Nato je prišla na vrsto predloga o sladkorni užitnini, ki je bila sprejeta z 21 proti 16 glasovom. O predlogu poslanca Mastalke, naj se vlada pozove, da ukrene vse potrebno, da bodo mogle sladkorne tovarne ves letošnji pridelek sladkorne pese tudi res predelati, se bo vršila posebna razprava.

Na vrsto je prišel vinski davek, o katerem se je otvorila razprava.

Odsek je sprejel naslednje resolucije: Schieglavo, naj se uvede monopol na sladkor, premož, železo, špirit, petrolej in žito; Miklasovo za skorajšnjo preskrbo umetnih gnojil za vinogradnike in poljedelce in Steinwenderjevo za odpravo prevelike razlike med ceno surovega sladkorja in rafinade.

Poslanec Renner je predlagal, naj se dnevni red izpremeni tako, da pridejo najprej v razpravo direktni davki, t. j. naklade na pridobitni in zemljski davek.

Poslanec Kraft je v imenu nemško-nacionalnih članov izjavil, da izprememba dnevnega reda ni potrebna, ker bodo Nemci tudi v plenarni seji poslanske zbornice glasovali za splošne konsumne davke le tedaj, ako bosta vlada in odsek poskrbela tudi za direktne davke.

Rennerjev predlog je bil nato odklonjen.

Parlamentarna korespondenca pojasnjuje glasovanje o včerajšnjem Teuflovem

predlogu tako, da so bili ta predlog prvotno podpisali tudi poslanci Hummer, Kraft, Nagele, Steinwender in Felschik; a ker so posvetovanja z ministrskim predsednikom in finančnim ministrom pokazala, da vlada v željenem kratkem času zahtevanega velikega finančnega načrta ne bi mogla predložiti in ker dalje z ozirom na strankarske razmere v parlamentu ne bi bilo ugodno, da bi se zborovanje finančnega odseka odgodilo, so razen Hummerja vsi drugi glasovali le za meritorni del predloga, odgoditev odseka pa odklonili.

Gospodarsko-finančna pogodba Avstrije-Ogrske in Nemčije z Ukrajino.

Kijev, 10. septembra. (Kor. ur.) Ukrajinski minister Gutnik, avstrijsko-ogrski veleposlanik grof Forgach in nemški veleposlanik baron pl. Mumm so podpisali danes pogodbo, ki ureja gospodarsko in finančno razmerje med Ukrajino in Avstrijo-Ogrsko in Nemčijo do konca gospodarskega leta 1918/19. Ukrajina bo dobavljala osrednjima velesilama določeno množino žita, sladkorja in drugih živil ter surovin ali njih izvoza. Najvažnejša ukrajinska živila, posebno žito in sladkor, se bodo plačevala temeljem ukrajinskih notranjih cen. Osrednje velesile bodo dobavljale Ukrajini velike množine premoga in mineralij. V pospeševanje prometa med omenjenimi velesilami in Ukrajino ter prevoza in o železniških tarifih in o carinah so se sklenili dogovori. V zvezi z gospodarsko pogodbo se je sklenila finančna pogodba v višini 1600 milijonov karbovancev, ki zagotovi Ukrajini valuto osrednjih velesil, katero potrebujejo, da utrdijo vrednost svojega denarja, osrednje velesile pa dobe potrebna ukrajinska plačilna sredstva. Kurz znaša 50 karbovancev za 100 kron in 85 karbovancev za 100 mark.

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 11. Uradno: Na Asiaški visoki planoti sta omagala dva sovražna poizvedovalna poskusa. V ozemlju Asolone, kjer se je posrečilo Italijanom s pomočjo močnega topništva vdreti v naše črte, je protisunek pešpolka št. 99 zopet vzravnal položaj. — Na fronti ob Piavi močnejši boji.

Bitka na Francoskem.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 11. Uradno: Pri obrambi angleških delnih sunkov južno Yperna in severno prekopa La Bassée smo ugrabili ujetnikov.

Južno ceste Péronne-Cambrai so privedli ponovni napadi Angležev zopet do silnih bojev južno Gouzeaucourta in okoli Epéhyja. Na nekaterih mestih je prišel sovražnik do naše prednje črte, s protisunkom smo ga odbili; ostalo nam je 300 ujetnikov.

Odbili smo delne napade Francozov, ki so na obeh straneh ceste Ham-St. Quentin presenetljivo in po pripravi s topovi napadli.

Krajevni boji so se bili severno Ailette.

Med Ailetto in Aisno se je popoldne topovski ogenj zopet razvil do velike sile. Zvečer je izpadel sovražnik z močnimi napadi, ki so omagali pred našimi črtami.

Nemško večerno poročilo. Berlin, 11. septembra zvečer. Na bojnih frontah miren dan.

Francosko uradno poročilo.

9. septembra zvečer. Naše čete so danes zopet na več točkah bojišča napredovale. Severno Somme smo vzeli vasi Etrailles in Roup; onstran Crozatskega prekopa smo se polastili krajev Grand Seraucourt, Clastres, Montescourt, Lye-rollus in Remigny. Naše čete so zasedle višino 113, južno Contescourta, kolodvor Essigny-le-Grand in višino 117. Severno Oise smo vzeli utrdbo Liez z gozdom, ki leži severno od nje, ob Oisi smo vzeli opekarno in kolodvor Servais. Razširili smo tudi naše postojanke severno Laffauxa in med Aisno ter Veslo.

Ameriško poročilo. 9. septembra zvečer. Na Woewri smo odbili sovražno poizvedovalno stražo, ki je napadla našo prednjo postojanko. Z ostale fronte se ni nič poročalo.

Dogodki v Rusiji.

Petrograd gori. — Klanje v Petrogradu. Amsterdam, 11. (K. u.) Reuter objavlja sledečo senačno poročilo iz Washingtona, ki še ni nikjer drugod potrjeno: Ameriško poslaništvo v Kristijaniji je dobilo zanesljivo poročilo, da gori Petrograd na dvanajstih mestih in da se vrši na cestah splošno klanje.

Stev. 209.

Nasilstva boljševikov. Moskva, 10. (K. u.) Osrednji odbor v Jaroslavu je sklenil, naj se vsi odkriti sovražniki sovjeta ustrelje, sumljivi zapro v koncentracijskih taborih, vsi ostali »meščani« pa prisilijo, da bodo delali.

Varšava, 11. (K. u.) »Monitor Polski« poroča: Državni oddelek je dobil 9. t. m. brzojavko poljskega zastopstva v Moskvi, da so v Moskvi in v drugih ruskih mestih v zadnji hdnih ustrelili brez sodnijske razprave veliko podanikov kraljevine Poljske.

S sibirskimi frontami.

London, 11. (K. u.) Reuter je poročal 4. t. m. iz Vladivostoka: Velike važnosti je, ker se je razširila sibirski fronta na približno 4000 milj ob zahodni sibirski železnici. Boljševizem v Blagovješčenku, Tairi in v drugih mestih bo polagoma zamrl, ker je odrezan od zahoda. Tako se bo ruska fronta lažje uresničila. Zmedeni politični položaj, ki se je razvil vsled nespravljivega boja obeh strank na Daljnem Vzhodu, se bo vsled stika z višjimi političnimi silami v notranji deželi razvil v dobrobit koristi Rusije.

Usmrčeni bivši ministri.

Kijev, 9. Iz Moskve se poroča: Usmrtili so bivša ministra Ščerkoviteza in Hvostova, dalje policijskega ravnatelja Bileckega in višjega svečenika Vostorogova.

Rasi pošiljajo zlato v Nemčijo.

Berlin, 10. V soboto so odposlali iz Moskve v Berlin prvo četrtino ene milijarde zlata, ki tehta 42.860 klg; dalje so poslali bankovcev v vrednosti 90.900.000 rubljev. Zlato se vozi v štirih vagonih. Posebni vlak najstrožje stražijo.

Mariborsko pismo.

Maribor, 9. septembra.

Minulo sredo se je nadaljevala pred tukajšnjo okrajno sodnijo razprava v pravi radi žaljenja časti, ki jo je naperil ravnatelj mestne klavnice Kern proti tiskarju Rabitschu kot odgovornemu uredniku »Volks-Zeitung« radi žaljenja časti. Rabitsch je v svojem listu očital Kernu, da je poslal za 200.000 do 300.000 kron za mariborsko mesto namenjenega prekajenega mesa trgovcu Kreuzerju v Ljubljano. Pri prvi razpravi Rabitsch začetkoma ni hotel imenovati svojih informatorjev, a konečno je predlagal, da se zaslišita kot prič uradnika prehranjevalnega urada Slavitsch in Kahler. Pri razpravi dne 4. t. m. sta tudi res bila zaslišana ta dva kot prič, a sta oba zanikala, da bi bila obdolžila ravnatelja Kerna čina, ki mu ga podtika Rabitsch. Kreuzer je izjavil pod prisego, da Kerna niti ne pozna in da ni bil z njim nikdar v nikaki zvezi. Priči Slavitsch in Kahler sta oba izjavila, da nista nikdar omenila imena Kern napram Rabitschu. Rabitsch je Kahlerju razburjen očital, da je prisegel po krivem. Kohler je to očitiranje utaknil mirno v žep. Rabitsch je bil obsojen na 200 kron denarne kazni ali 20 dni zapora.

Premogovni odsek mariborskega magistrata se je pretekli teden bavil z vprašanjem preskrbe s premogom, ki je zelo slaba. Za minulo zimo je deželna komisija bila obljubila Mariboru 1430 ton premoga na mesec — na papirju. Dobilo pa je mesto komaj četrtino obljubljenega množine. Pa še ta množina je padla v prvi polovici avgusta na 180 in v drugi celo na 105 ton premoga. Občina je po podžupanu Nosku intervenirala pri deželni komisiji za premog za Štajersko v Gradcu, kjer so sicer gospoda Nasko sprejeli prav prijazno; toda premoga le niso dali. Kje pa naj ga tudi vzamejo? Trboveljski premogovnik baje producira samo še 15 odstotkov mirovne množine! Danes živi Maribor tudi glede premoga v pravem pomenu besede od nosta do ust in bati se je, da ostane mesto danes ali jutri brez luči, brez premoga za kurjavo in vsled tega tudi brez kruha. Tudi glede drv razmere niso nič boljše.

Cene za sadje na debelo so določene za Maribor: Jabolka: namizna I. vrste 95 vin., II. vrste 85 vin. in navadna namizna jabolka 60 vin. za kilogram. Kuhinska jabolka 52 vin. in jabolka za mošt 28 vin. za kilogram. Hruške: Namizne I. vrste 78 v., II. vrste 68 vin., kuhinske 44 vin., za kuhanje in mošt 21 vin. za kilogram. Češplje: domače, trgane 65 vin., iste tresene 40 vinarjev za kilogram. Slive 70 vin. in 75 vin. ter mirabele 105 vin. za kilogram. Kmetje so s temi cenami nezadovoljni, ker se jim zde prenizke. Zato sadja sploh ne trgajo, ampak puste, da gnije na drevesih. Sadja, ki pade z dreves, sploh nihče ne pobira.

podmorskih čolnov gradil dreadnought za dreadnoughtom, ki pa sedaj vendar ne morejo preprečiti blokade Severnega morja, a so sum Angležev do besnosti razdražili, je pri tem najnesrečnejše sodelovala. Najboljše sredstvo, da se dokaže svetu, da je vladajoča Nemčija vsenemškimi stremljenjem končno veljavno in nepreklicno pokazala vrata, ako bi vlada dala zbrati vse tiste vsenemške hujškarje pred vojno in bi iz sovražne literature dokazala, kako zelo nam je to početje škodovalo in pripomoglo, da se je užgala vojna katastrofa. — Delbrück opisuje nato, da je vsenemško rovarjenje prekrizalo vsa mirovna prizadevanja in prihaja do zaključka, da nista ne nemška vlada, ne nemški narod storila vsega, kar je bilo potrebno in v njuni močeh, da bi zajamčila poštenost naše mirovne volje in spoštovanje pred pravicami manjših narodov. Kakor hitro maršal Hindenburg zapadno fronto zopet utrdi, se mora začeti takoj politična akcija.

+ **Grof Lützow o bodočnosti Avstrije-Ogrske.** Bivši c. in kr. avstrijski veleposlanik, je objavil v »N. Fr. Pr.« članek, ki ga končava tako-le: Ko se je pričela vojna, se je veliko govorilo, da bo skupno prelita kri približala narode in pomladila monarhijo, jo okrepila in združila. Želeli je, da dovede častni konec vojske do takega izida, a dozdaj se to še ni zgodilo. Dolgo časa sem živel v inozemstvu, zato poznam mišljenje naših sovražnikov. Geslo, naj se monarhija razdeli, ni rodilo čustvo sovražstva ali maščevalnosti; vodilne kroge entente vodi marveč čustvo, da bo ostala monarhija v svoji sedanji obliki trajno »središče viharjev«, kar bo tudi proti volji vodilnih krogov provzročalo motitve zdaj v tej, zdaj v drugi smeri. Če se nam posreči poskus, da si uredimo lastno hišo, se bomo znatno približali svetovnemu miru. — Tako Lützow. Nemci in Mažari pa delajo na to, da ohranijo Avstrijo-Ogrsko tako, ki naj še v bodoče tvori ognjišče mednarodnih zapletljajev.

+ **Nagobčnik grofu Czerninu.** »Prager Tagblatt« poroča z Dunaja: V četrtek so nameravali na Dunaju slovesno podeliti grofu Czerninu diplomu podeljenega mu častnega meščanstva. Zadnji hip so pa odpovedali slovesnost, češ, da je grof Czernin zbolel. V resnici je pa bilo tako-le: Grof Czernin je nameraval govoriti govor, ki naj vzbudi pozornost. Govor so pa na višjem mestu prej cenzurirali in prepovedali. Grof Czernin je zato odpovedal slovesnost. Listi v Nemčiji so že prejšnji dan pisali, da bo govoril grof Czernin v dunajski mestni hiši senačen govor. Glavne misli govora, ki ga je nameraval govoriti grof Czernin, je nato objavil v »Neue Fr. Presse«. Ker berlinski listi niso mogli slutiti, da se bo bivšemu zunanjemu ministru prepovedalo govoriti, kako da sodi o miru, so že poročali, da je Czernin govoril govor in da so mu burno pritrdjevali. »Reichspost«, ki je držala s Czerninom, dokler je bil minister, ga zdaj ostro napada, češ, da se zdaj zato tako sili v ospredje, ker bi rad bil zopet minister. — Res: boj med Czerninom in Burianom postaja zanimiv.

+ **Poljska kriza.** Varšavski listi trdijo, da bo najbrže sestavljen novo poljsko ministristvo Kuharzevski.

+ **Sestanek dr. Trumbića z dr. Šusteršičem.** V nemških listih čitamo poročilo, da je prišel v Bern v Švici 5. t. m. dr. Trumbić, ki stanuje v istem hotelu kakor dr. Šusteršič, s katerim sta se že ponovno posvetovala. Mi sicer ne verjamemo tem vestem, ker vemo, da se dr. Šusteršič z veleizdajalci ne družijo. Prepričani pa smo, če bi ta vest vendarle bila resnična, da ga kranjski deželni odbor takoj izključi iz svoje srede.

+ **Grško-katoliška cerkev uvede celibat.** Lvovski škofijski list je naznanil, da se v svrhu povzdige duhovskega stanu v grško-katoliški cerkvi ukrenejo gotove odredbe, ki bodo pospeševale celibat. Stvar je vzbudila veliko presenečenje; Lvovska grško-katoliška duhovščina in ukrajinski Narodni svet sta vložila na metropolitano grofa Septickega protest; prišlo je tudi mnogo odpisov, a zaman. Dne 10. t. m. so se oglasili pri metropolitu podpredsednik Romančuk, poslanci Petruševič, dr. Levicki, gosposkozbornični član Barvinski i. dr. ter prosili, naj ne uvede celibata. Šepticki je ostal neizprosen. — Poslanstvo je nato metropolitano svarilo, naj s tem vprašanjem ne začnejo boja.

+ **Bavarski kralj namerava obiskati tudi Carigrad.**

+ **Cesar Viljem delavstvu.** 11. t. m. je cesar Viljem govoril Kruppovemu delavstvu v Essenu o. R. Povdarjal je, da ni opustil nobenega koraka, ki bi mogel sedanjo vojno skrajšati in opozarjal na ponovno izraženo mirovno pripravljenost Nemčije. Sedaj gre zato, da sovražnik kolikor mogoče izgubi. In to se godi. Mornarica je v Skageraku potolkla mnogo močnejšega sovražnika, podmorski čolni glodajo na sovražnikovih živiljskih močih kakor črv. Neizmerno junaštvo vojske in mornarice pa mora imeti trdno oporo v delu in mišljenju ostalih. Kdor razširja po sovražniku

raztrosene krive govorice, je izdajalec in zapade trdi kazni, pa naj bo grof ali delavec. Sedaj gre za vse. Poziva celokupno delavstvo, naj se sklene z njim in celokupnim nemški mnarodom v znamenju njegovih besed z dne 14. avgusta 1914. leta: »Ne poznam več strank, marveč samo Nemce.« Kdor je zato, naj vstane in v imenu vsega nemškega delavstva odgovori z »da«. Navzoči so se pozivu odzvali z glasnim »da«.

+ **Akcija za mir.** Iz Berna prihaja poročilo, da se pripravlja v najkrajšem času akcija za sporazum med vojskujočimi se velesilami. Dalje se poroča iz Haaga, da bodo vojskujoče se velesile sklenile pozimi premirje. Berlinska velenemška »Deutsche Tageszeitung« je pa nevoljna na avstrijskega ogrskega zunanjega ministra grofa Buriana, ker je govoril časnikašem govor, ki je bil prav za prav prikrita mirovna ponudba. Velenemce seveda to zelo jezi, ker bi ta v zaledju bivajoča vojna družba najrajši videla, da se vojska »brez njih« vojskuje, dokler bo še kak vojak živ; seveda vojska jim prinaša dobičkov, pred pravicami malih narodov.

Dnevne novice.

— **Iz pisarne S. L. S.** Vse one, ki pošiljajo na pisarno S. L. S. prošnje, naj bi poslanci posredovali pri njihovih prošnjah za vojaške dopuste in oprostitve, opozarjamo, naj pošljejo natančne podatke in sicer te-le: natančno ime in priimek tistega, ki ga hočejo oprostiti, bivališče (občina in vas), okr. glavarstvo, rojstno leto, šaržo, kje sedaj služi in vojno pošto, posebno pa podatke glede domačih razmer (delavne moči, število živine, velikost polja, travnikov, število in starost otrok, eventualno bolezen) prav tako, kakor so navedli v svoji prošnji. Posebno važno pa je, da navedejo natančni datum in številko, pod katero je šla prošnja od c. kr. okr. glavarstva na ministrstvo. Brez tega datuma je priporočilo pri ministrstvu skoro nemogoče. — Krajevnim odborom S. L. S. se te dni razpošljejo tiskovine, katere naj blagovoljivo izpolnijo in potem vrniti. Nekateri krajevni odbori še niso javili svoje ustanovitve tajništva S. L. S. — Če bi pri razpošiljanju tiskovin kak krajevni odbor pomotoma izpustili, naj nas opozori.

— **Prošnja Rdečega križa.** Švicarski urad za internance v Davos in okolici je poslal Rdečemu križu zdravniško poročilo z dne 7. avgusta 1918 civilnega interniranca Mihaela Klopčiča s Kranjske, rojst. l. 1889, interniranega v Švici od 8. januarja 1917. Ker manjkajo vsi drugi osebni podatki, se poročilo ne more dostaviti. Prosimo, naj se oglasi Mihael Klopčič osebno ali pa sporoči, če je komu znano njegovo sedanje bivališče pisarni Rdečega križa v Ljubljani. — Nadalje opozarjamo slavno občinstvo, naj se zaradi poizvedovanj o ranjenih, bolnih, pogrešanih in vjetih vojakih iz Kranjskega obrača edino le na pisarno Rdečega križa v Ljubljani, Poljanska cesta št. 4 (Alojzijevešče), ne pa na poizvedovalni urad na Dunaj, ker ta pošilja tja naslovljene dopise brez vsake pripombe pisarni Rdečega križa v Ljubljani za nadaljnje poslovanje, kar povzroča zamude pri poizvedovanju in obilo nepotrebnega pisarniškega in dela.

— **Sirotišnica za vojne sirote v Št. Vidu nad Ljubljano** se bo otvorila v začetku oktobra. Do takrat bo vsaj eno nadstropje toliko dovršeno, da bo mogoče sprejeti prve sirote. Za sprejem prosijo veliko število vsled vojske osirotelih dečkov, pa jih bo mogoče prvo leto sprejeti le kakih 15. Če bi sredstva dopuščala, bi se jih sprejelo lahko 50 do 60. Sirotišnica v Grobljah je sprejela okoli 50 deklic. Več jih letos tudi ne more sprejeti. Škofijsko društvo za varstvo sirot ima ogromne stroške in bo utonilo v dolgoveh, če mu ne bo dohajala znatna podpora. Temu in onemu se je med vojsko premoženje znatno pomnožilo. Ali bi ne bilo prav, če bi se spomnili tistih, ki so v vojski vse izgubili, ko so zgubili očeta in nimajo nikogar, ki bi jim rezal vsakdanji kruh? Zapoved krščanske ljubezni zahteva, da plačuje vsakdo ubogim sirotam obresti od svojega imetja. Spominjajte se ob vsaki priliki naših sirot in pristopajte škofijskemu društvu za varstvo sirot kot ustanovni člani.

— **Čebelarji,** ki so naročili sladkor za čebele pri čebelarski podružnici v Kranju, naj pošljejo čimprej denar g. Žontarju Primožu v Kranju.

— **Umrli je** 10. t. m. v Trstu Franc Povšič, c. kr. profesor slovenske goriške gimnazije.

— **Iz Idrije.** Popraviti moramo »Slovenčev« poročilo od 10. septembra 1918 v toliko, da se sestanek skupne Jugoslovanske Strokove Zveze ne bo vršil ob 9. dopoldne, ampak ob 9. uri zvečer. Vabljeni so tudi nečlani krščanskega mišljenja. Poročilo bo načelnik J. S. Z. dr. Jakob Mohorčič.

— **Strašna železniška nesreča.** Včeraj zjutraj je v Scheidemühlu na Poznanjskem tik pred kolodvorom zavozil otroški po-

sebni vlak v tovorni vlak, ker je prevozil znamenje za stati. En sprevodnik, en potnik in 33 otrok je ubitih, 1 žena in 15 otrok lahko ranjenih, 2 otroka težko ranjena.

— **Preki sod** je razglasil general. polkovnik Sarkotić v okrajih Bos. Dubica, Bos. Gradiška, Prijedor in Prnjava v Bosni.

— **Lov na dezertarje po cerkvah.** Iz Splita poročajo, da se vrši po celi Dalmaciji lov na dezertarje, katerega izvršuje vojaštvo tudi po cerkvah. Ko se konča maša, obkolijo cerkev in odpeljejo vsakega moškega, ki nima vojaških listin.

— **Mačehovsko postopanje z Dalmacijo.** Zadarski »Narodni list« piše: Žitni zavod je objavil cene moki in drugih mlevskih proizvodov za l. 1918-19. Cene se razumejo po 100 kg čiste teže brez vreče in sicer za mekinje od postaje mlenja, a za vse druge proizvode od postaje sprejetja. Samo za Dalmacijo veljajo cene franko parnik Reka. Dalmacija mora pri 100 kilogramih plačati žitno hrano za 14 K dražje, kar znaša letno najmanj 3.500.000 K. Tako krivično postopajo centralne oblasti z jugoslovansko Dalmacijo.

— **Razprava proti upornim mornarjem v Kotoru.** Zadarski cenzurirani »Narodni List« piše: Nekateri časopisi so pisali, da je prišel poslanec Soukup v Kotor braniti 50 mornarjev, obtoženih zaradi upora, dočim smo še daleč od sodne razprave. Soukup je prišel v Kotor, da zbere podatke in zaslži obtožence, katerih ni 50 ampak 400. Nato je Soukup odpotoval. Med 400 obtoženci je 90 odstotkov naših iz Dalmacije, Hrvatske in Istre, dočim so drugi Čehi, nekaj Mažarov in še manj Italijanov. Razprava se prične 15. novembra in bo trajala približno 3 mesece. Mažari so že preskrbeli za branitelje, za Čeha je bil tamkaj Soukup, samo za Hrvate se noben ne briga. Cenzurirani »Narodni List« pravi dalje: V interesu teh naših ubogih ljudi, ki so goli, bos in lačni — zaradi lakote so prodali že tudi čevlje — in ki že 7 mesecev gnijejo po ječah, naj delajo vplivni ljudje na to, da se ta proces uniči, ali naj se pa odgodi do po vojski, ljudje pa izpuste iz ječe. — Temu poročilu dodaje tržaški »Lavoratore«, da je socialno demokratski poslanec Oliva pred mesecem dni v tej stvari odpotoval na Dunaj, da se posvetuje s poslancem Seitzem, kaj bi se dalo storiti za brambo teh obtožencev. Ze preje se je bil poslanec Seitz obrnil na generala Arza, načelnika generalnega štaba, da bi teh nesrečnikov ne zadelo tako tragična usoda kakor je druge. Dr. Puecher v Trstu zagovornišva ni mogel sprejeti, ker ni vpisan kot vojaški zagovornik. Socialno demokratski odbor v Trstu je sklenil pridobiti enega izmed treh tržaških vojaških zagovornikov (Geffer-Woudrich, Luzzatto in Rabl) za to, da sprejme zagovornišvo v kotorskem procesu obtoženih italijanskih mornarjev; stroške bo prevzela socialno demokratska stranka.

— **Draga ceha.** V Ilz na štajerskem so poleteli trije izletniki, ki so naročili v gostilni za mesarjio štiri pečene piške s salato. Piške jim je zaračunala gostilničarka z 225 kronami; za vsako 56 K 25 v., češ da je porabila pri praženju 3 kile masti.

— **Množino moke in kruha** bodo v Nemčiji zvišali 1. oktobra na staro višino.

Ljubljanske novice.

lj Pričetek šolskega leta 1918—19 na ljubljanskih utrakvističnih gimnazijah (I. in II. drž. gimnazija). Vpisovanje v I. razred dne 16., sprejemne izkušnje v I. razred 17. septembra. Ponavljalne, dodatne in sprejemne izkušnje v II. — VIII. razred dne 18. septembra. Vpisovanje v II. — IV. razred dne 19. dopoldne, v V. — VIII. razred dne 19. popoldne. — Sv. maša dne 20., pričetek pouka dne 21. septembra ob 8. uri dopoldne.

lj **Zamenjava kopalnih cilindrov.** Radi hitre naprave nadomestnih cilindrov pri kopalnih pečeh, kateri so se hišnim posestnikom pred časom odvzeli v svrhu zamenjave, je predsednik prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani osebno posredoval pri trdki Joh. Dobner & ing. M. E. Tuttnar na Dunaju, kjer se mu je obljubila hitra izvršitev del. Vrhutega je prejel danes od imenovane trdke pismo zagotovilo, da se bode z montiranjem nadomestnih cilindrov te dneve pričelo in da je vzrok zakasnitve edinole naenkrat nastalo delavsko gibanje in pa transportne težkoče. Prepričan se je obenem, da so novi cilindri faktično že gotovi. V pisarni društva hišnih posestnikov so med 6—7 uro zvečer na vpogled hišnim posestnikom pogoji, pod katerimi je trdka zavezana napraviti nadomestne cilindre. Hišni posestniki naj bodo uverjeni, da bode naše društvo strogo pazilo na to, da se izvrše obljubljena dela brez odlašanja.

lj **Neužiten kruh.** Kakor se nam poroča, prodaja aprovizacija c. kr. državne železnice skoro popolnoma neužiten kruh.

lj **Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske** od 1. do 9. septembra. Novorojencev 16, mrtvorojencev 1, umrlih 29. Od umrlih je 15 domačinov in 14 tujecev. Umrli so: za grižo 4 (med njimi 1

Politične novice.

+ **Nemško-nacionalna gonja proti Jugoslovanom.** Nemškonacionalna stranka je za danes sklicala zborovanje na Dunaj. Kot priprava nanj se je 10. t. m. sešel počitniški odsek. Navzoč je bil tudi grof Barbo. Odsekovo poročilo poudarja, da se je tekom parlamentarnih počitnic razvilo složno sodelovanje nemškonacionalnih poslancev z nemškim narodnim svetom za Avstrijo in se zagotovilo uspešno varstvo nemških interesov na jugu. Nato so se obširno pečali »s fanatično propagando Slovencev in nastopom knezoškofa Jegliča ter pretežne večine njegove duhovščine«. Soglasno so poudarjali, da vlada tej slovenski politični struji ne sme v ničem niti najmanj udovoljiti. Ako ministrstvo te zahteve, ki je tudi v državnem interesu, ne bi hotelo vpoštevati, bo naletelo na navdušen nemški odpor. Tako poročajo nemški listi. Tudi na današnjem zborovanju nemškonacionalne stranke tvori jugoslovansko vprašanje eno glavnih točk.

+ **Absolutizem v zunanji politiki.** Ker so uveljavili takozvane debatne pogodbe med Nemčijo in Rusijo, ne da bi si bili izposlovali privoljenja nemškega državnega zbora, so demokratsko misleči ljudje v Nemčiji zelo vznemoljeni. Berlinski »Vorwärts« je objavil oster članek, v katerem med drugim izjavja: Naša diplomacija še vedno misli, da dela lahko preko glav prebivalstva. Tako postopanje ne more inozemstva prepričati, da je nemška zunanja politika bolj kot je bila v soglasju z voljo ljudstva. — Pri nas v Avstriji-Ogrski je seveda še hujše, ker je naša vlada ratificirala brest-litovski mir, ne da bi ga bila predložila parlamentu.

+ **Krivda vsenemcev.** V »Preussische Jahrbücher« obračunava prof. Hans Delbrück z vsenemci in pravi med drugim: Tako gotovo, kakor vojne nismo hoteli, moramo vendar priznati, da smo imeli na Nemškem gibanje, ki je vzbujalo sum drugih narodov, in ki mu je javno mnenje posvečalo veliko premalo pozornosti, vsekakor pa vse premalo ostro zavrnilo. »Preussische Jahrbücher« si morejo dati izpričevalo, da so davno pred vojno pisale, da so vsenemci veliko nevarnejši nego socialni demokrati, ker bi nas mogli oni zaplesti v vojno, kateri bi se mogli drugače izogniti. Poslanik v Washingtonu, grof Bernstorff je vsenemške hujšake ostro grojal, in ko je gospod pl. Heydebrand enkrat v državnem zboru mlatil patetične in šovinistične fraze, ga je državni kancelar pl. Bethmann-Hollweg brezobzirno pobil. Orambe ni manjkalo, a kako neizmerno nam je škodovalo vsenemsko početje, kako zelo so enako razpoložene sovražne šovinistične stranke vsako pretirano besedo izkoriščale, o tem nas je poučila šele vojska. Napačna mornariška politika admirala pl. Tirpitz, ki je namesto

tujec), za jetiko 7 (med njimi 2 tujca), za različnimi boleznimi 18. — Za nalezljivo boleznijo so oboleli, in sicer za grižo 4 domačini, 2 vojaka in 2 tujca.

Primorske novice.

p Velik plen tržaških vlomilcev. V noči 9. t. m. so tržaški tatovi vlomili v skladišče papirja Maksimilijana Tenze v Trstu, ulica San Lazzaro 17, in odnesli iz železne blagajne 60.000 kron.

p Napad z ročajo granato. Franc Jevšek, 14 letni fant od Škriljev, občina Bače, je nesel kosilo iz Biteža svojemu očetu, ki je kosil pri Škriljih na svojem posestvu. Kar se izza nekega zidu prikaže klobuk, roka se dvigne in zaluča proti fantu ročno granato. Ta se pred njim razpoči in ga strašno razmesari. Roke so mu hudo razdejane, prsti desne roke vsi preč, težka rana na glavi, desna noga pa tako prestreljena, da mu je le še na koži visela. Nesrečnega fanta so prepeljali takoj v Gorico v bolnišnico, kjer se mu je podelila najskrbnejša pomoč. A razdejane telesa je bilo preveliko. Fant je že drugo jutro podlegel težkim ranam in umrl. Nesrečna družina je bivala v begunstvu v Dragatušu na Kranjskem, in je oče s fantom prišel domov, da nekoliko obdela svoje njive in pokosi travnike. Zdaj pa ta strašni udarec po zlobni roki. Kdo je bil zalučal ročno granato, še ni dognano, raniki je še izpovedal, da je videl nekega 16 letnega fanta, ki je bil prišel tam proti njemu. — Po gorški deželni leži povsod še veliko granat in drugih razstreljivih izdelkov, ponekod so kar celi kupi nevarnega materiala. Naj bi vendar vojaška oblast dala po svojem moštvu povsod odpraviti ta material, da ne bo na ljudi povsod prežala smrt, nagla in neprevidna! Otrokom in odraslim pa zopet ključemo: Pazite, kod stopate, zlasti po travnikih; s tem orožjem nobene šale in takega orožja se niti dotakniti!

p Umrl je v bolnišnici v Trbovljah 20-letni begunec Rafael Skamina, doma iz Oševlika pri Renčah. Bil je uslužben kot pomožni delavec pri premogokopni družbi v Zagorju.

p Dar za gorške begunce. Gospod Artur Lokar, c. kr. notar v Ajdovščini, je daroval že ponovno 50 kron za gorške begunce, in sicer iz neke kazenske poravnave. Bog plačaj!

Gospodarske novice.

g Kmetijski invalidni tečaji na Grmu. Pokazala se je potreba kmetijskega pouka invalidom kmečkega stanu med vojsko. Škrbeti je treba, da se kolikor mogoče pridrži in ohrani kmetijstvu delavne moči — naše vojake, posebno naše invalide. Kar telesno ne zmorejo, naj pomagajo duševno! In ravno v tem oziru, v kmetijski strokovni izobrazbi, smo še daleč za drugimi narodi. Da se zopet začne na Kranjskem s kmetijskim poukom, katerega ni bilo med vojako kakor v drugih kronovinah, so se po zgledu drugih kronovin vpejali kmetijski invalidni tečaji na Grmu, katerih namen je, kmečke sinove in gospodarje-invalids v kmetijski stroki duševno izobraziti ter jih s kmetijskim delom, v kolikor se da, napraviti zopet zmožne za razna dela, je torej nekako ortopedična šola. Poučuje se splošno kmetijstvo in najvažnejše panoge, ki pridejo na Kranjskem v poštev. Invalidi, naši fantje, z velikim zanimanjem slede pouku in so se do sedaj pri delu izkazali zmožne za razna glavna opravila. S pridnostjo in vstrajnostjo se da mnogo doseči! — Prvi kmetijski tečaj se je začel pod vodstvom kmetijskega strokovnega učitelja inženirja Vedernjaka sredi avgusta. Pripomogli so k temu vlada, deželni odbor, deželna komisija za invalide in vojaška uprava, ki bi pa lahko še bolj podpirala posebno glede prehranjevanja te tečaje, kakor to po drugih kronovinah že stori. Le želeži je, da ne ostane pri tem prvem tečaju, kakor si to mislijo na merodajnih mestih, ampak da sledi temu tečaju še mnogo takih, pa z daljšo dobo. Ti tečaji so ne le v splošno korist našega kmetijstva, ampak tudi v blagor naših invalidov, kateri so pač zaslužili, da se zanje primerno v tem oziru poskrbi.

g Najemnina se bo vendar smela zvišati. Na pritožbo osrednje zveze društev židnih posestnikov na Dunaju proti izvrševanju določb v varstvo najemnikov je justično ministrstvo odgovorilo, da je dovoljeno zvišati najemščino, ako je ista v razmerju z najemščino drugih stanovanj v hiši znatno nižja.

g Informacije pri trgovski in obrtniški zbornici. Interesente dobe pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani pojasnila o ravnalnih cenah za strešno lepenko; o ravnalnih cenah za hidravlično apno v okraju Litomerice; o ravnalnih cenah za dalma-

tinski portlandcement; o potrebi velikih množin jesenovih, javorovih in breskovih desk na Nemškem; o pribitkih k lesnim ravnalnim cenam za skladiščno in nadrobno trgovino z lesom; o uvozu soli iz Nemčije (dovoljen samo za Češko); o eksportni valuti pri blagovnem izvozu v Ukrajino. Informacije je le pri krajših poročilih mogoče dati tudi pismeno.

g Dohodki avstrijskih državnih železnic so znašali meseca julija 1918 119 milijonov 382.400 kron, t. j. 30.418.000 K več nego lani. Od tega odpade na osebni in prtljažni promet 47.275.200 K, za 14 milijonov 487.562 K več nego lani, na tovarni promet pa 72.107.200 K, za 15.931.360 kron več nego lani. Prometni davki znašajo v osebnem in prtljažnem prometu približno 8,2 milijona kron, v tovarnem pa 11,3 milijona kron, skupaj torej 19,5 milijona kron. Prebitok upravnega l. 1917/18 znaša 218,7 milijona kron.

g Vrednost krone je glasom poročila generalnega tajnika avstrijske-ogrške banke, viteza pl. Schmida, padla takole: 100 holandskih goldinarjev stane 522 K 50 v; kodanjske, kristijanske in stockholmske menice so dražje za 45,17 odstotkov oziroma za 44,61 odstotkov in 55,76 odstotkov, švicarske za 40,49 odstotkov, za berlinske je treba plačati 168 K 75 vin. in celo za bolgarske 128 K 25 vin. Kilogram zlata, ki je stal v miru 3300 K, stane v zasebnem prometu 20.700 K, srebro 537 K in platina 50.000 kron.

g Možnost dobave praznih sodov. Iz Ukrajine in sicer iz Borszowa se bo izvozilo večje število praznih sodov. Z ozirom na veliko potrebo sodov utegne tudi v Avstriji biti zanimanje za nakup takih sodov. Interesantom se je obrniti neposredno na c. in kr. deželno mesto v Lvovu (k. u. k. Landesstelle in Lemberg).

g Delniške družbe. Izšla je naredba finančnega ministra o državnem dovoljenju za ustanovitve in zvišanje temeljne glavnice pri družbah z omejeno zavezo in za zvišanje ustanovnih glavnice delniških družb in komanditnih družb na delnice.

g Prodaja hrvatsko-slavonskih gozdov. »Uj Nemzedek« piše: Kakor s popolnoma zanesljive strani zvemo, se pogaja hrvatska »provincijalna« vlada z ogrsko vlado o prodaji hrvatsko-slavonskih gozdov, ki so erarična last. Gozdovi merijo 300 milijonov oralov, katerih vrednost pa znaša okoli 2 milijardi kron.

g Hrvatsko centralo za zdravila ustanove v kratkem hrvatski lekarnarji v Zagrebu.

g Sladkor iz Ukrajine. Iz Odese poročajo, da so osrednje sile doslej v Ukrajini nakupile 4 milijone pudov (1.310.000 stotov) sladkorja. Sedaj se pogajajo za nadaljni nakup 2 in pol milijona pudov (819 tisoč pudov). Od te množine dobe: Bolgarija 4 odst., Turčija 9 in pol odst., od ostanka dobi Nemčija 40 odst. in Avstrija Ogrska 40 odst.

g Nemčija nam bo dala zdravila. Z Dunaja poročajo, da je Nemčija obljubila, da nas bo potem nove centrale za zdravila v razmerju lastnih zalog preskrbovala z zdravili. Namesto prekomorskih in južnih zdravilskih sredstev, ki se ne uvažajo več, nam pošljejo polnovredne nadomestne preparate.

Aprovizacija.

a Krušne komisije bodo uradovale v petek, dne 13. septembra, od 8. do pol 1. ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh, moko in petrolej. Izkaznice za petrolej dobe le stranke in člani vojne zveze, stanujoči v Ljubljani in Sp. Šiški. Zunanji okrajji ne bodo izkaznic za petrolej. Kdo je upravičen do petrolejskih kart, je razvidno iz tozadavne notice, ki je bila objavljena v našem listu.

a Aprovizacija južne železnice. Konsumente se nujno vabi, da pridejo tekom tega tedna po zele v glavah in čebulo; množina, kolikor kdo želi. Pozneje se ne bo več oziralo na zahteve.

Zgubljeno - našeno.

Zgubila se je večja vsota denarja od Sv. Jakoba ob Savi do Vevč. Pošten najditelj naj odda denar proti dobri nagradi v občinskem uradu v D. M. v Polju. Denar je zgubila revna oseba in je prišla vsled zgube v veliko zadrego.

Našla se je manjša vsota denarja v bližini deželne sodnije. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi pri Ivanu Nemec, Prečna ulica št. 6 ali v deželni sodnji.

Maloposestvo se prodaja skupno ali posamezne parcele dne 14. septembra, to je v nedeljo popoldne do šeste ure zaključeno v tamošnjih prostorih hiš. št. 20 v Spodnjih Pirničah, občina Smartno pod Smartno goro. Prodajalo se bode gospodarsko poslopje, njeve, travniki in gozdi do 20 oralov. Interesente se vabijo. 3312

Prispevalje za sklad S. L. S.

Stanovanje s hrano

se išče za dijaka l. realke pri boljši družini. Plačilo po dogovoru. Ponudbe je poslati do petka, 10 ure popoldan na upravništvo »SLOVENCA« pod šifro »Realec« 3313.

ISČE SE izurjena

prodajalka

za mesto. Prijazne ponudbe je poslati na upravništvo »Slovenca« pod šifro: »Mesto« 3288.

Naznanilo.

Podpisani naznanjam, da sem samo jaz upravičen nakupovati po celem Kranjskem hrastove ježice.

Matija Kramar

pos. in gostilničar, Glince 90

Katera družina na deželi bi bila voljna iz usmiljenja sprejeti polletnega

otroka

za svojega. Dopisi naj se naslovo pod »Mir« 3317 na upravništvo »Slovenca«

Novo, dvonadstropno hišo

vilo z vrtom v Sp. Šiški

ZAMENJAM z malo hišo in nekaj zemljiščem v Ljubljani ali v bližini. Natančen naslov pri upravi lista pod št. 3283.

Hlapec h konjem

SE SPREJME. Vsa oskrba v hiši. Plača po dogovoru. Sprejme se tudi starejša moč. FRANC ZORMAN, upraviteljstvo pokopališča Sv. Križ, p. Moste. 3284

Krema za britje

najboljša kakovost, rabljiva brez vode. 1 porcelan. lonček K 750

Milo za britje

pristno, najboljša vrste 1 kos 3 K 1 kg K 34.— Pošilja proti naprejšnjemu poslatvi denarja

M. JUNKER, eksportna trgovina Zagreb 30, Petrinjska 3/III, Hrv.

Izdaja konzervoj »Slovenca«.

Dobra knjigovodkinja,

ki je obenem spretna tipkarka in stenografinja, iz dobre katoliške družine, zmožna slovenskega in nemškega, če mogoče tudi italijanskega ali hrvaškega jezika se sprejme takoj v službo pri plemeniti družini na Hrvaškem. Popolna oskrba in priklon k družinskemu življenju zagotovljen. Ponudbe in posebne zahteve se pošiljajo na uredništvo »Slovenca« pod šifro »vestna in sposobna«. 3296

žagaria

za vodno žago na Dolenjskem. Stanovanje, drva prosto. — Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 3308.

Franc Škafar

Ljubljana, Rimska cesta št. 16

priloga svojo najnovejšo :

zalogo pohištva

Ne zametujte denarja!

Ne kvarite oblek

z raznimi vojnimi barvami!

Nudim Vam edino zajamčeno dobro, trpežno in blagu neškodljivo

barvo za obleke

iz najstarejše in največje tovarne za barve. Na stotine priznanih pisem vsakemu na razpolago.

Razpošiljam samo I. vrste

v sledečih barvah: črna, modra, temno zelena, rdeča, temno rdeča, vijoličasta, siva, rujava in rumena. — Da se napravi temno modra, se dá polovico črne, polovico modre.

Na zahtevo slovensko navodilo. 100 zavojev 50 kron.

500 zavojev po 45 K za 100 zavojev. 1000 zavojev po 40 K za 100 zavojev.

Poštnine prosto pošilja 3136

Rudolf Cotič

Vrhnika.

Odgovorni urednik: Josip Gostinčar, državni in deželni poslanec v Ljubljani.

Vsem duhovnim sobratom naznanjamo žalostno vest, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo poklicati dne 10. septembra 1918 v Dobropoljah na Dolenjskem v boljše življenje veleč. gospoda

Ivana Prijatelja

župnika na Jesenicah na Gor.

Pogreb blagega pokojnika bode v petek dne 13. septembra ob 11. uri dopoldne iz njegove rojstne hiše na farno pokopališče v Dobropoljah.

Vsem duhovnim sobratom priporočamo pokojnika v molitev.

Anton Dolinar,
kaplan,
Josip Kos,
župnik v pok.,
Valentin Jerše,
kaplan.

iskem štedilnik

enostaven, četudi brez pečnice in 2 železni peči

Cenjen ponudbe v trgovini

Šinkovc & Sos, Mestni trg.

ISČE SE

! skladišče !

za drva in premog

Ponudbe na upravništvo »Slovenca« pod šifro: »Skladišče« 3285.

SIGORIN

zatre čudovito naglo stenice

vzorčna steklenica 4 K, velika steklenica 16 K, brizgalnica 2 K. Dobiva se v vseh lekarnah in drožerijah. Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko:

Apotheke »zur Hofnung«: Pees 10, Ogrsko

Lekarna »pri upanju«: Pees 10, Ogrsko

Glavne prodajalne v Ljubljani: lekarna Gabr. Piccoli in Mr. R. Sušnik ter drožeriji Ant. Kano in B. Čvančara

Poziv!

Kot zastopnik dediča po dne 20. avgusta 1918 zamre-mu g. Lovrencu Šarcu, gostilničarju in trgovcu v Ljubljani, Karlovska cesta št. 19. pozivljam s tem vse dolžnike pokojnega g. Lovrenca Šarca, da se brez odloga zglašijo radi poravnave svojih obvez in dolgov v moji pisarni.

Dr. Fran Novak

odvetnik v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 3.

Stanovanje s hrano

SE ISČE za starejšo gospodično iz boljše hiše. — Ponudbe na: Poštni predal 27, Ljubljana. 3274

Došlo so zopet Mlatilnice

za pogon s silo ter z roko. Dalje imam na razpolago tudi čistilne mlatilnice in vsakovrstne poljedelske stroje kakor: čistilnice, trijerje, stiskalnice za grozdje in sadje, mline za žito in sadje, gepeljne, slamoreznice, brzočarilnice, kotle za žganje, brane in plugje itd. iz največjih tovarn zajamčeno dobre kakovosti ter po najnižjih cenah.

Franc Hiti, zaloga poljedelskih strojev

Ljubljana, Martinova cesta št. 2.

Dalje opozarjam na svojo veliko za logo priznano in dokazano najboljših ročnih mlinov pripravljen za vsako mletje.

Mizarški pomečnik

malo invalid, ISČE primerne dela v Ljubljani. Ponudbe pod: »Mizar« 3307 na upravništvo »SLOVENCA«.

ZAMENJAM za dnevno donajanje

1/2 l oziroma 1 l mleka

PERILO, CIGARETE, oziroma ga dobro plačam. Naslov pri upravi »Slovenca« št. 3311.

ISČE SE za takoj pridna in zanesljiva

postrežnica

ki je zmožna tudi nemškega jezika, za popoldan in večer. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3309.

Klavir in citre

SO NAPRODAJ. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3304.

Dijak

se sprejme na hrano in stanovanje. Več se poizve v Ljubljani v Ilirski ulici št. 27, prtljiče, levo. 3305

ISČE SE za posestvo z velikim gospodarstvom na Gorenjskem spretno, samostojno

Kuharico

proti zelo dobri plači. Istotam tudi PERICO, ki zna dobro prati in likati. Naslov pove upravništvo »SLOVENCA« pod št. 3310.

KLAVIR

poučuje absolutenka praškega konservatorija VIDA SESEKOVA, učeska virtuoza prof. Heimana. Učenci se sprejemajo vsak dan od 10. do 12. in 3. do 5. v Ljubljani v Wolfovi ulici 12, II. nadst.

Edina slovenska veletrgovina umetnega cvetja in pogrebni potreščin

Anton Z. Finžgar

VARAZDIN (HRVATSKO)

dobavlja samo na debelo: umetno cvetje, nagrobne vence, okraske, noge in tapete za rakve, tančice, mrtvaške čevlje i. t. d.

Svoji k svojim! :: Svoji k svojim!

Katoliška tiskarna v Ljubljani.